Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

2 aprilie 2020*

„Trimitere preliminară – Libertatea de stabilire – Libera prestare a serviciilor – Piețele instrumentelor financiare – Directiva 2004/39/CE – Noțiunile de «client obișnuit» și de «consumator» – Condiții pentru invocarea calității de consumator – Stabilirea competenței de a soluționa cererea”

În cauza C-500/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunalul Specializat Cluj (România), prin decizia din 2 mai 2018, primită de Curte la 30 iulie 2018, în procedura

AU

împotriva

Reliantco Investments LTD,

Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul M. Vilaras, președinte de cameră, domnii S. Rodin (raportor) și D. Šváby, doamna K. Jürimäe și domnul N. Piçarra, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru AU, de V. Berea și de A. I. Rusan, avocați;

– pentru Reliantco Investments LTD și Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București, de C. Stoica, de L. Radu și de D. Aragea, avocați;

– pentru guvernul român, inițial de C.-R. Canțăr, de E. Gane, de A. Wellman și de O.-C. Ichim, ulterior de E. Gane, de A. Wellman și de O.-C. Ichim, în calitate de agenți;

– pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vláčil, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: româna.

– pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de P. Lacerda, de P. Barros da Costa și de L. Medeiros, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de T. Scharf, de N. Ruiz García, de L. Nicolae și de M. Heller, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind piețele instrumentelor financiare, de modificare a Directivelor 85/611/CEE și 93/6/CEE ale Consiliului și a Directivei 2000/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 93/22/CEE a Consiliului (JO 2004, L 145, p. 1), precum și a articolului 7 punctul 2 și a articolului 17 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între AU, pe de o parte, și Reliantco Investments LTD și Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București, pe de altă parte, în legătură cu mai multe ordine limită împotriva prețului petrolului plasate de AU pe o platformă online deținută de pârâtele din litigiul principal, în urma cărora reclamantul ar fi pierdut o anumită sumă de bani.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 93/13/CEE

3 Articolul 2 din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273) prevede:

„În sensul prezentei directive:

[…]

(b) «consumator» înseamnă orice persoană fizică ce, în cadrul contractelor reglementate de prezenta directivă, acționează în scopuri care se află în afara activității sale profesionale;

(c) «vânzător sau furnizor» [a se citi «profesionist»] înseamnă orice persoană fizică sau juridică care, în cadrul contractelor reglementate de prezenta directivă, acționează în scopuri legate de activitatea sa profesională, publică sau privată.”

4 Articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„O clauză contractuală care nu s-a negociat individual se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună-credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului.”

Directiva 2004/39

5 Potrivit considerentului (31) al Directivei 2004/39:

„Unul dintre obiectivele prezentei directive este acela de a proteja investitorii. Măsurile destinate să protejeze investitorii trebuie să fie adaptate particularităților fiecărei categorii de investitori (obișnuiți, profesioniști și contrapartide)”.

6 Articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„În sensul prezentei directive, prin următorii termeni se înțelege:

[…]

(10) «client» înseamnă orice persoană fizică sau juridică căreia o întreprindere de investiții îi furnizează servicii de investiții și servicii auxiliare;

(11) «client profesional» înseamnă orice client care îndeplinește criteriile prevăzute la anexa II;

(12) «client obișnuit» înseamnă un client care nu este profesional;

[…]

(17) «instrumente financiare» înseamnă instrumentele menționate în anexa I secțiunea C;

[…]”

7 Potrivit articolului 19 din Directiva 2004/39:

„[…]

(2) Toate informațiile, inclusiv publicitare, adresate de întreprinderea de investiții clienților sau clienților potențiali sunt corecte, clare și neînșelătoare. Informațiile publicitare sunt clar identificabile ca atare.

(3) Clienților sau clienților potențiali le sunt comunicate informații adecvate sub o formă comprehensibilă privind:

– întreprinderea de investiții și serviciile sale,

– instrumentele financiare și strategiile de investiții propuse, care ar trebui să includă orientări și avertizări adecvate privind riscurile inerente investiției în aceste instrumente sau anumitor strategii de investiții,

– sistemele de executare și

– costurile și cheltuielile aferente,

pentru a permite în mod rezonabil acestora să înțeleagă natura serviciului de investiții sau a tipului specific de instrument financiar propus, precum și riscurile aferente acestora și, prin urmare, să adopte decizii în materie de investiții în cunoștință de cauză. Aceste informații pot fi furnizate sub o formă standardizată.

[…]

(5) În cazul în care întreprinderile de investiții furnizează alte servicii de investiții decât cele menționate la alineatul (4), statele membre veghează ca acestea să solicite clientului sau clientului potențial furnizarea de informații privind cunoștințele și experiența sa în materie de investiții în raport cu tipul specific de produs sau de serviciu propus sau solicitat, pentru a fi în măsură să stabilească dacă serviciul sau produsul de investiții avut în vedere convine clientului.

În cazul în care întreprinderea de investiții estimează, pe baza informațiilor primite în conformitate cu paragraful anterior, că produsul sau serviciul nu convine clientului sau clientului potențial, ea îl avertizează în legătură cu acest aspect. Acest avertisment poate fi transmis sub o formă standardizată.

În cazul în care clientul sau clientul potențial alege să nu furnizeze informațiile prevăzute la primul paragraf sau în care informațiile furnizate privind cunoștințele și experiența sa sunt insuficiente, întreprinderea de investiții avertizează clientul sau clientul potențial că nu poate stabili, din cauza acestei decizii, dacă serviciul sau produsul avut în vedere îi convine. Acest avertisment poate fi transmis sub o formă standardizată.

[…]”

8 Anexa I secțiunea C punctul 9 din directiva menționată privește „[c]ontractele financiare pentru diferențe (*financial contracts for differences*)”.

9 Potrivit anexei II la aceeași directivă, „[u]n client profesional este un client care are experiența, cunoștințele și competența necesare pentru a lua propriile decizii de investiții și a evalua corect riscurile implicate”. În special, în termenii acestei anexe, sunt considerate clienți profesionali „[e]ntitățile care trebuie autorizate sau reglementate pentru a opera pe piețele financiare”.

Regulamentul (CE) nr. 864/2007

10 Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Roma II”) (JO 2007, L 199, p. 40) prevede:

„În sensul prezentului regulament, «prejudiciu» reprezintă orice consecință a unei fapte ilicite, a îmbogățirii fără justă cauză, a *negotiorum gestio* (gestiunea de afaceri) sau a *culpa in contrahendo*.”

11 Potrivit articolului 12 alineatul (1) din acest regulament:

„Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract, indiferent dacă respectivul contract a fost efectiv semnat sau nu, este legea aplicabilă contractului în cauză sau legea care ar fi fost aplicabilă contractului dacă acesta ar fi fost încheiat.”

Regulamentul nr. 1215/2012

12 Considerentul (18) al Regulamentului nr. 1215/2012 enunță:

„În cazul contractelor de asigurare, al contractelor încheiate cu consumatorii și al contractelor de muncă, partea defavorizată ar trebui să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale.”

13 Articolul 7 din regulamentul menționat prevede:

„O persoană care are domiciliu pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru:

(1) (a) în materie contractuală, în fața instanțelor de la locul de executare a obligației în cauză;

[…]

(2) în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă;

[…]”

14 Articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012, care face parte din secțiunea 4 din capitolul II din acest regulament, are următorul conținut:

„În ceea ce privește un contract încheiat de o persoană, consumatorul, într-un scop care se poate considera că se situează în afara domeniului său profesional, competența se determină în conformitate cu dispozițiile din prezenta secțiune, fără a se aduce atingere articolului 6 și articolului 7 punctul 5, în cazul în care:

[…]

(c) în toate celelalte cazuri, contractul a fost încheiat cu o persoană care desfășoară activități comerciale sau profesionale în statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul sau, prin orice mijloace, își direcționează activitățile spre acel stat membru sau spre mai multe state, inclusiv statul membru respectiv, iar contractul intră în sfera de acțiune a acestor activități.”

15 Articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 prevede:

„Un consumator poate introduce o acțiune împotriva celeilalte părți la contract fie înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia partea în cauză își are domiciliul, fie, indiferent de domiciliul celeilalte părți, înaintea instanțelor din locul unde consumatorul își are domiciliul.”

16 Potrivit articolului 19 din regulamentul menționat:

„De la dispozițiile prezentei secțiuni nu se poate deroga decât prin convenții:

(1) ulterioare nașterii litigiului;

(2) care permit consumatorului să sesizeze alte instanțe decât cele prevăzute în cadrul prezentei secțiuni sau

(3) încheiate între consumator și cealaltă parte la contract, ambii având la data încheierii contractului domiciliul sau reședința obișnuită în același stat membru, convenții care atribuie competență instanțelor din statul membru respectiv, cu condiția ca aceste convenții să nu fie interzise de legislația statului membru în cauză.”

17 Articolul 25 din același regulament prevede:

„(1) Dacă prin convenția părților, indiferent de domiciliul acestora, competența de soluționare a litigiului care a survenit sau poate surveni în legătură cu un raport juridic determinat revine instanței sau instanțelor dintr-un stat membru, competența revine acelei instanțe sau instanțelor respective, cu

excepția cazului în care convenția este nulă și neavenită în privința condițiilor de fond în temeiul legislației statului membru respectiv. Această competență este exclusivă, cu excepția unei convenții contrare a părților. Convenția atributivă de competență se încheie:

(a) în scris sau verbal cu confirmare scrisă;

(b) într-o formă conformă cu obiceiurile statornicite între părți sau,

(c) în comerțul internațional, într-o formă conformă cu uzanța cu care părțile sunt sau ar trebui să fie la curent și care, în cadrul acestui tip de comerț, este cunoscută pe larg și respectată cu regularitate de către părțile la contractele de tipul pe care îl implică domeniul comercial respectiv.

[…]

(4) Convențiile atributive de competență, precum și prevederile similare din actele constitutive ale unui trust nu au efect juridic dacă sunt contrare dispozițiilor articolelor 15, 19 sau 23 ori dacă instanțele de la competența cărora acestea derogă au competență exclusivă în temeiul articolului 24.

[…]"

Dreptul român

18 Articolul 1254 du Codul civil prevede:

„(1) Contractul lovit de nulitate absolută sau anulat este considerat a nu fi fost niciodată încheiat.

(2) Desființarea contractului atrage, în condițiile legii, și desființarea actelor subsecvente încheiate în baza lui.

(3) În cazul în care contractul este desființat, fiecare parte trebuie să restituie celeilalte, în natură sau prin echivalent, prestațiile primite, potrivit prevederilor articolelor 1639-1647, chiar dacă acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu."

19 Articolul 1269 din Codul civil prevede:

„(1) Dacă, după aplicarea regulilor de interpretare, contractul rămâne neclar, acesta se interpretează în favoarea celui care se obligă.

(2) Stipulațiile înscrise în contractele de adeziune se interpretează împotriva celui care le-a propus."

20 Potrivit articolului 2 alineatul (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, care transpune Directiva 93/13 în dreptul român:

„Prin consumator se înțelege orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituite în asociații care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale."

21 Articolul 4 alineatele (2) și (3) din legea amintită prevede:

„(2) O clauză contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv.

(3) Faptul că anumite aspecte ale clauzelor contractuale sau numai una dintre clauze a fost negociată direct cu consumatorul nu exclude aplicarea prevederilor prezentei legi pentru restul contractului, în cazul în care o evaluare globală a contractului evidențiază că acesta a fost prestabilit unilateral de comerciant. Dacă un comerciant pretinde că o clauză standard preformulată a fost negociată direct cu consumatorul, este de datoria lui să prezinte probe în acest sens."

22 Articolul 4 alineatul (1) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital are următorul cuprins:

„Serviciile de investiții financiare se realizează prin persoane fizice, acționând ca agenți pentru servicii de investiții financiare. Aceștia își desfășoară activitatea exclusiv în numele intermediarului ai cărui angajați sunt și nu pot presta servicii de investiții financiare în nume propriu."

23 Articolul 4 alineatul (1) din Ordonanța nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare prevede:

„Înainte de încheierea unui contract la distanță sau la momentul prezentării ofertei, furnizorul are obligația de a informa consumatorul în timp util, corect și complet asupra următoarelor elemente referitoare la identificarea sa privind, cel puțin:

[…]

c) denumirea intermediarului, calitatea în care acesta acționează în relația cu consumatorul, adresa sediului social sau, după caz, domiciliul stabil al acestuia și modalitățile de contactare a acestuia, numărul de telefon/fax, adresa de e-mail, registrul comerțului în care este înregistrat și codul unic de înregistrare, atunci când consumatorul tratează cu un intermediar;

[…]"

Litigiul principal și întrebările preliminare

24 La 15 noiembrie 2016, AU a deschis un cont de tranzacționare pe platforma online UFX deținută de Reliantco Investments, în vederea tranzacționării de instrumente financiare de tipul contractelor financiare pentru diferențe (denumite în continuare „CFD").

25 La crearea contului de pe platforma online UFX, AU a utilizat numele de domeniu al unei societăți comerciale și și-a asumat corespondența purtată cu Reliantco Investments în calitate de director de dezvoltare al societății respective.

26 La 11 ianuarie 2017, AU a încheiat cu Relianco Investments un contract de beneficiu din tranzacționarea cu instrumente financiare, acesta indicând că a citit, a înțeles și a acceptat termenii și condițiile ofertei. În temeiul acestui contract, toate litigiile și toate controversele care decurg din sau în legătură cu contractul de client astfel încheiat vor fi soluționate de instanțele cipriote, contractul menționat și toate relațiile tranzacționale dintre părți fiind reglementate de legislația cipriotă.

27 La 13 ianuarie 2017, AU a plasat pe platforma online UFX mai multe ordine limită împotriva prețului petrolului, pretinzând că, în urma acestor tranzacții, a pierdut toată suma indisponibilizată în contul de tranzacționare, respectiv 1 919 720 de dolari americani (USD) (aproximativ 1 804 345 de euro).

28 La 26 aprilie 2017, AU a sesizat instanța de trimitere cu o acțiune îndreptată împotriva pârâtelor din litigiul principal. El pretinde că a fost victima unei manipulări care a determinat pierderea sumei arătate la punctul precedent și solicită, în aceste condiții, angajarea răspunderii civile delictuale a acestora pentru încălcarea dispozițiilor referitoare la protecția consumatorilor. De asemenea, prin

această acțiune, el a solicitat constatarea nulității, pe de o parte, a anumitor clauze contractuale în opinia sa abuzive și, pe de altă parte, a anumitor ordine pe care le-a plasat pe platforma UFX, precum și repunerea părților în situația anterioară.

29 Potrivit AU, în conformitate cu articolul 17 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1215/2012 coroborat cu articolele 18 și 19 din acest regulament, instanțele române sunt competente să soluționeze acțiunea respectivă, dat fiind că el este un consumator cu domiciliul în România.

30 Pârâtele din litigiul principal invocă excepția întemeiată pe necompetența generală a instanțelor române. Ele apreciază că, în temeiul articolului 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 și al clauzei atributive de competență menționate la punctul 26 din prezenta hotărâre, acțiunea formulată de AU este de competența instanțelor cipriote. Ele subliniază că Eparhiako Dikastirio Lemesou (Tribunalul Regional Limassol, Cipru), sesizat de AU cu o cerere introductivă privind emiterea unui ordin provizoriu de punere sub sechestru a bunurilor situate în Cipru care le aparțineau, s-a declarat competent să soluționeze cererea respectivă.

31 În plus, ele susțin că acțiunea intentată de AU este fundamentată pe „*culpa in contrahendo*”, aceasta fiind o obligație necontractuală care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 864/2007.

32 Pârâtele din litigiul principal contestă de asemenea calitatea de consumator a AU, arătând că acesta este o persoană fizică ce a urmărit un scop lucrativ, dat fiind că a efectuat acte specifice unei activități profesionale, el realizând, pe parcursul executării contractului în discuție, un profit de 644 413,53 USD (aproximativ 605 680 de euro) provenind din 197 de tranzacții efectuate în perioada cuprinsă între luna noiembrie 2016 și 13 ianuarie 2017, dintre care doar șase au fost contestate.

33 Instanța de trimitere, în cadrul examinării competenței sale de a se pronunța pe fondul cauzei, constată că AU și-a întemeiat acțiunea pe răspunderea civilă delictuală, și anume pe o răspundere noncontractuală, căreia i s-ar aplica în principiu Regulamentul nr. 864/2007, prevalându-se totodată de calitatea sa de consumator, astfel că competența judiciară ar putea fi stabilită în temeiul dispozițiilor articolului 17 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1215/2012.

34 Aceasta are însă îndoieli în ceea ce privește argumentul prezentat de AU ca răspuns la afirmațiile pârâtelor din litigiul principal, potrivit căruia noțiunea de „client obișnuit”, care figurează la articolul 4 alineatul (1) punctul 12 din Directiva 2004/39, și cea de „consumator”, în sensul articolului 2 litera (b) din Directiva 93/13, se suprapun. Astfel, potrivit instanței menționate, din interpretarea acestor dispoziții rezultă că, în timp ce „consumator” nu poate fi decât o persoană fizică, care acționează în scopuri care se află în afara activității sale profesionale, „client obișnuit” poate fi atât o persoană fizică, cât și o persoană juridică sau o entitate, alta decât cele menționate în anexa II la Directiva 2004/39.

35 Instanța de trimitere face referire de asemenea la Hotărârea din 3 iulie 1997, Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337), în care Curtea a reținut că numai contractele încheiate în afara și independent de orice activitate sau finalitate de natură profesională, în scopul exclusiv de satisfacere a propriilor necesități de consum privat ale unui individ, fac parte din regimul particular în materie de protecție a consumatorului, în timp ce o asemenea protecție nu se justifică în cazul unui contract care are ca scop o activitate profesională.

36 În plus, ea reține că secțiunea 4 din capitolul II din Regulamentul nr. 1215/2012, care reglementează competența în materia contractelor încheiate cu consumatorii, este aplicabilă în general acțiunilor introduse de un consumator întemeiate pe un contract, în timp ce acțiunea introdusă de AU este întemeiată exclusiv pe răspunderea civilă delictuală, care exclude existența unui raport contractual.

37 În aceste împrejurări, Tribunalul Specializat Cluj (România) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În interpretarea noțiunii de «client obișnuit» prevăzute de articolul 4 alineatul (1) punctul 12 din Directiva 2004/39, instanța națională poate/trebuie să utilizeze aceleași criterii de interpretare care definesc noțiunea de consumator, în înțelesul articolului 2 litera (b) din Directiva 93/13?

2) În ipoteza unui răspuns negativ la prima întrebare, atunci în ce condiții un «client obișnuit» în sensul Directivei 2004/39 se poate prevala, într-un litigiu precum cel din cauza principală, de calitatea de consumator? și

3) În special, efectuarea de către un «client obișnuit», în sensul Directivei 2004/39, a unui volum ridicat de tranzacții, într-un interval de timp relativ scurt, și investirea unor sume semnificative de bani în instrumente financiare precum cele definite de articolul 4 alineatul (1) punctul 17 din Directiva 2004/39 constituie criterii relevante pentru aprecierea calității de consumator a unui «client obișnuit» în sensul aceleiași directive?

4) Dacă în demersul său de a-și stabili competența, având obligația de a determina incidența, după caz, a articolului 17 alineatul (1) litera (c) sau a articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, instanța națională poate și/sau trebuie să aibă în vedere temeiul de drept material invocat de reclamant – exclusiv răspundere noncontractuală – ca remediu pentru stipularea unor clauze pretins abuzive în sensul Directivei 93/13, pentru care legea materială aplicabilă s-ar stabili în temeiul Regulamentului nr. 864/2007, ori eventuala calitate de consumator a reclamantului face irelevant temeiul de drept material al cererii sale?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la admisibilitate

38 Guvernul român are îndoieli cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară. Acesta arată că instanța de trimitere ar fi trebuit să furnizeze mai multe precizări în legătură cu acțiunea formulată de AU și să prezinte argumentele de drept pe care se întemeiază. De asemenea, subliniază că întrebările adresate nu țin seama de clauza atributivă de competență care figurează în contractul încheiat între AU și Reliantco Investments. Ca urmare a acestor vicii, cererea de decizie preliminară nu ar conține toate informațiile necesare pentru a permite să se formuleze răspunsuri pertinente la întrebările adresate.

39 În această privință, trebuie amintit că numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții (Hotărârea din 10 decembrie 2018, Wightman și alții, C-621/18, EU:C:2018:999, punctul 26).

40 De asemenea, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență (Hotărârea din 24 octombrie 2019, État belge, C-35/19, EU:C:2019:894, punctul 29).

41 Cu toate acestea, pe de o parte, în cazul în care este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate, aceasta poate respinge cererea de decizie preliminară ca inadmisibilă (Hotărârea din 17 octombrie 2019, Comida paralela 12, C-579/18, EU:C:2019:875, punctul 20).

42 Pe de altă parte, ca urmare a spiritului de cooperare care guvernează relațiile dintre instanțele naționale și Curte în cadrul procedurii preliminare, lipsa anumitor constatări prealabile ale instanței de trimitere nu conduce în mod necesar la inadmisibilitatea cererii de decizie preliminară dacă, în pofida acestor lacune, Curtea, având în vedere elementele care rezultă din dosar, consideră că este în măsură să ofere un răspuns util instanței de trimitere (Hotărârea din 17 octombrie 2019, Comida paralela 12, C-579/18, EU:C:2019:875, punctul 21).

43 În condițiile în care, în speță, instanța de trimitere a definit, conform jurisprudenței citate la punctele 41 și 42 din prezenta hotărâre, cadrul normativ și factual care permite Curții să răspundă la întrebările care îi sunt adresate și întrucât nu îi revine Curții sarcina să verifice exactitatea acestui cadru, trebuie constatat că prezenta cerere de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la primele trei întrebări

44 Prin intermediul primei, al celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană fizică care, în temeiul unui contract precum un CFD încheiat cu o societate financiară, efectuează operațiuni prin intermediul acestei societăți poate fi calificată drept „consumator”, în sensul acestei dispoziții, și dacă este relevant, în scopul acestei calificări, să se țină seama de factori precum faptul că această persoană a realizat un număr ridicat de tranzacții într-un interval de timp relativ scurt sau că a investit sume importante în aceste tranzacții sau că această persoană este un „client obișnuit”, în sensul articolului 4 alineatul (1) punctul 12 din Directiva 2004/39.

45 Potrivit jurisprudenței Curții, articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 este aplicabil în ipoteza în care sunt îndeplinite trei condiții, și anume, în primul rând, o parte contractantă are calitatea de consumator care acționează într-un cadru ce se poate considera că se situează în afara domeniului său profesional, în al doilea rând, contractul dintre un asemenea consumator și un profesionist a fost efectiv încheiat și, în al treilea rând, un asemenea contract face parte din una dintre categoriile vizate la alineatul (1) literele (a)-(c) al articolului 17 menționat. Aceste condiții trebuie să fie îndeplinite în mod cumulativ, astfel că, dacă una dintre cele trei condiții nu este îndeplinită, competența nu poate fi determinată potrivit normelor în materia contractelor încheiate de consumatori (Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 39 și jurisprudența citată).

46 Astfel cum reiese din decizia de trimitere, prima, a doua și a treia întrebare adresate Curții în prezenta cauză privesc prima dintre cele trei condiții, și anume calitatea de „consumator” a unei părți contractante.

47 În această privință, trebuie amintit că noțiunea de „consumator”, în sensul articolelor 17 și 18 din Regulamentul nr. 1215/2012, trebuie să fie interpretată în mod restrictiv, prin referire la poziția persoanei respective într-un anumit contract, în raport cu natura și cu finalitatea acestuia, iar nu la situația subiectivă a persoanei menționate, una și aceeași persoană putând fi considerată consumator în cadrul anumitor operațiuni și operator economic în cadrul altor operațiuni (Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 41 și jurisprudența citată).

48 De aici Curtea a dedus că numai contractele încheiate în afara și independent de orice activitate sau finalitate de natură profesională, în scopul exclusiv de satisfacere a propriilor necesități de consum privat ale unui individ, fac parte din regimul particular prevăzut de regulamentul menționat în materie de protecție a consumatorului ca parte considerată defavorizată (Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 42 și jurisprudența citată).

49 Această protecție specifică nu se justifică în cazul unui contract care are ca scop o activitate profesională, chiar dacă aceasta este prevăzută pentru viitor, deoarece caracterul viitor al unei activități nu afectează cu nimic natura sa profesională (Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 43 și jurisprudența citată).

50 Rezultă că normele de competență specifice prevăzute la articolele 17-19 din Regulamentul nr. 1215/2012 nu se aplică în principiu decât în ipoteza în care contractul a fost încheiat între părți pentru o altă utilizare decât cea profesională a bunului sau serviciului în cauză (Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 44 și jurisprudența citată).

51 În ceea ce privește contracte precum CFD-urile încheiate între o persoană fizică și o societate financiară, Curtea a statuat că asemenea instrumente financiare intră în domeniul de aplicare al articolelor 17-19 din Regulamentul nr. 1215/2012 (Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 49).

52 Pe de altă parte, trebuie amintit că articolul 17 alineatul (1) din acest regulament nu impune ca un consumator să se comporte într-un mod special în cadrul unui contract încheiat pentru un scop care se situează în afara domeniului său profesional (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 58).

53 De aici Curtea a dedus că factori precum valoarea operațiunilor efectuate în temeiul unor contracte precum CFD-urile, importanța riscurilor de pierderi financiare legate de încheierea unor astfel de contracte, eventualele cunoștințe sau expertiză ale unei persoane în domeniul instrumentelor financiare ori comportamentul său activ în cadrul unor astfel de operațiuni sunt, ca atare, în principiu lipsite de relevanță (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 59).

54 Același lucru este valabil în ceea ce privește împrejurarea că consumatorul a efectuat un număr ridicat de tranzacții într-un interval de timp relativ scurt sau că a investit sume importante în aceste tranzacții.

55 În ceea ce privește relevanța, în vederea calificării unei persoane drept „consumator” în sensul articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012, a faptului că această persoană este un „client obișnuit” în sensul articolului 4 alineatul (1) punctul 12 din Directiva 2004/39, trebuie amintit că împrejurarea că o persoană este calificată drept „client obișnuit”, în sensul ultimei dispoziții, este, ca atare, în principiu lipsită de relevanță în vederea calificării acesteia drept „consumator” în sensul primei dispoziții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 octombrie 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punctul 77).

56 În aceste condiții, aspectul dacă noțiunea de „client obișnuit”, în sensul articolului 4 alineatul (1) punctul 12 din Directiva 2004/39, trebuie să fie interpretată în lumina acelorași criterii cu cele care sunt relevante pentru interpretarea noțiunii de „consumator”, vizată la articolul 2 litera (b) din Directiva 93/13, este de asemenea lipsit de relevanță.

57 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima, la a doua și la a treia întrebare că articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană fizică care, în temeiul unui contract precum un CFD încheiat cu o societate financiară, efectuează operațiuni financiare prin intermediul acestei societăți poate fi calificată drept „consumator”, în sensul acestei dispoziții, dacă încheierea acestui contract nu ține de activitatea

profesională a persoanei respective, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere. În vederea acestei calificări, pe de o parte, factori precum faptul că persoana respectivă a efectuat un număr ridicat de tranzacții într-un interval de timp relativ scurt sau că a investit sume importante în aceste tranzacții sunt, ca atare, în principiu lipsite de relevanță și, pe de altă parte, faptul că aceeași persoană este un „client obișnuit”, în sensul articolului 4 alineatul (1) punctul 12 din Directiva 2004/39, este, ca atare, în principiu lipsit de relevanță.

Cu privire la a patra întrebare

58 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că, în scopul stabilirii instanței competente, o acțiune în răspundere civilă delictuală introdusă de un consumator împotriva cocontractantului său intră în domeniul de aplicare al secțiunii 4 din capitolul II din acest regulament.

59 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în măsura în care Regulamentul nr. 1215/2012 abrogă și înlocuiește Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74), care, la rândul lui, a înlocuit Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convențiile succesive referitoare la aderarea noilor state membre la această convenție, interpretarea dată de Curte dispozițiilor acestor din urmă instrumente juridice rămâne valabilă și pentru Regulamentul nr. 1215/2012 atunci când dispozițiile respective pot fi calificate ca „echivalente” (Hotărârea din 29 de iulie 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, punctul 23).

60 Astfel, trebuie subliniat că articolul 15 din Regulamentul nr. 44/2001, care corespunde articolului 17 din Regulamentul nr. 1215/2012, nu își găsește aplicarea decât în măsura în care acțiunea în justiție în cauză are legătură cu un contract încheiat între un consumator și un profesionist. Într-adevăr, chiar în temeiul modului de redactare atât a părții introductive a alineatului (1) al articolului 15 din Regulamentul nr. 44/2001, cât și a aceluiași alineat litera (c) al articolului menționat, acesta impune cerința ca un „contract” să fie „încheiat” de consumator cu o persoană care desfășoară activități comerciale sau profesionale. Această constatare se coroborează, în plus, cu titlul secțiunii 4 din capitolul II din acest regulament, din care face parte articolul 15, care se referă la „[c]ompetența în materia contractelor încheiate de consumatori” (Hotărârea din 14 mai 2009, Ilsinger, C-180/06, EU:C:2009:303, punctele 52 și 53).

61 De asemenea, în cadrul analizei articolului 13 primul paragraf din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, care corespunde tot articolului 17 din Regulamentul nr. 1215/2012, Curtea a statuat că nu se poate reține o interpretare a acestei convenții care să aibă drept rezultat ca anumite pretenții întemeiate pe un contract încheiat de un consumator să țină de normele de competență de la articolele 13-15 din convenția menționată, în timp ce alte acțiuni care sunt atât de strâns legate de acel contract, încât sunt indisociabile de acesta, să fie supuse unor norme diferite (Hotărârea din 11 iulie 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, punctul 56).

62 Astfel, necesitatea de a evita, în măsura posibilului, multiplicarea instanțelor competente în raport cu același contract se impune cu atât mai mult atunci când este vorba despre un contract între un consumator și un profesionist (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, punctul 57).

63 Dat fiind faptul că multiplicarea temeiurilor de competență jurisdicțională riscă să dezavantajeze cu precădere o parte considerată defavorizată precum consumatorul, este în interesul bunei administrări a justiției ca acesta din urmă să poată sesiza una și aceeași instanță cu privire la toate dificultățile pe

care le-ar putea genera un contract cu privire la care se pretinde că consumatorul a fost incitat să îl încheie ca urmare a utilizării de către profesionist a unor formulări de natură a induce în eroare cocontractantul său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, punctul 58).

64 Rezultă că, în vederea aplicării secțiunii 4 din capitolul II din Regulamentul nr. 1215/2012 unei acțiuni formulate de un consumator împotriva unui profesionist, fără a se aduce atingere respectării celorlalte condiții prevăzute la articolul 17 alineatul (1) din acest regulament, un contract trebuie să fie încheiat efectiv între aceste două părți, iar această acțiune trebuie să fie indisolubil legată de contractul respectiv.

65 În speță, în ceea ce privește, *primo*, raportul dintre AU și Reliantco Investments Limassol Sucursala București, filiala societății Reliantco Investments, trebuie arătat că din dosarul de care dispune Curtea nu rezultă că aceste părți au încheiat un contract.

66 Prin urmare, având în vedere cele afirmate la punctul 60 din prezenta hotărâre, în măsura în care o acțiune este introdusă în împrejurările în care părțile respective nu au încheiat un contract, ea nu intră în domeniul de aplicare al secțiunii 4 din capitolul II din Regulamentul nr. 1215/2012.

67 În ceea ce privește, *secundo*, aplicabilitatea acestei secțiuni acțiunii formulate de AU în măsura în care este intentată împotriva Reliantco Investments, cu care primul a încheiat un contract, trebuie arătat că din dosarul de care dispune Curtea reiese că această acțiune se întemeiază în special pe dispoziții naționale referitoare la protecția consumatorilor, și anume obligația furnizorului de a informa, de a consilia și de a avertiza consumatorii în privința serviciilor furnizate și a riscurilor la care sunt expuși înainte de încheierea contractului.

68 De aici rezultă, sub rezerva verificărilor a căror efectuare este de competența instanței de trimitere, că acțiunea menționată urmărește stabilirea răspunderii profesionistului pentru neîndeplinirea unor obligații precontractuale în privința consumatorului cocontractant.

69 O asemenea acțiune trebuie considerată ca fiind indisociabil legată de contractul încheiat între consumator și profesionist, astfel că secțiunea 4 din capitolul II din Regulamentul nr. 1215/2012 este aplicabilă acestei acțiuni.

70 Această concluzie nu este repusă în discuție de faptul că acțiunea intentată de AU urmărește angajarea răspunderii profesionistului în special pentru „*culpa in contrahendo*”, menționată la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 864/2007 aplicabil obligațiilor necontractuale.

71 Dimpotrivă, trebuie amintit că articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 864/2007 prevede că legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract, indiferent dacă respectivul contract a fost efectiv semnat sau nu, este legea aplicabilă contractului în cauză sau legea care ar fi fost aplicabilă contractului dacă acesta ar fi fost încheiat.

72 Astfel, concluzia stabilită la punctul 69 din prezenta hotărâre vine să întărească coerența necesară între interpretarea Regulamentului nr. 1215/2012 și cea a Regulamentului nr. 864/2007 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, ERGO Insurance și Gjensidige Baltic, C-359/14 și C-475/14, EU:C:2016:40, punctul 43) în măsura în care atât legea aplicabilă obligațiilor care decurg din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract, cât și instanța competentă să soluționeze o acțiune privind asemenea obligații sunt stabilite ținând seama de contractul a cărui încheiere este avută în vedere.

73 Având în vedere toate cele ce precedă, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că, în vederea stabilirii instanței competente, o acțiune în răspundere civilă delictuală introdusă de un consumator intră în domeniul de aplicare al secțiunii 4 din capitolul II din acest regulament dacă este indisolubil legată de un contract încheiat efectiv între acesta și profesionist, fapt a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

74 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că o persoană fizică care, în temeiul unui contract precum un contract financiar pentru diferențe încheiat cu o societate financiară, efectuează operațiuni prin intermediul acestei societăți poate fi calificată drept „consumator”, în sensul acestei dispoziții, dacă încheierea acestui contract nu ține de activitatea profesională a persoanei respective, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere. În vederea acestei calificări, pe de o parte, factori precum faptul că persoana respectivă a efectuat un număr ridicat de tranzacții într-un interval de timp relativ scurt sau că a investit sume importante în aceste tranzacții sunt, ca atare, în principiu lipsite de relevanță și, pe de altă parte, faptul că aceeași persoană este un „client obișnuit”, în sensul articolului 4 alineatul (1) punctul 12 din Directiva 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind piețele instrumentelor financiare, de modificare a Directivelor 85/611/CEE și 93/6/CEE ale Consiliului și a Directivei 2000/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 93/22/CEE a Consiliului, este, ca atare, în principiu lipsit de relevanță.**

2) **Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că, în vederea stabilirii instanței competente, o acțiune în răspundere civilă delictuală introdusă de un consumator intră în domeniul de aplicare al secțiunii 4 din capitolul II din acest regulament dacă este indisolubil legată de un contract încheiat efectiv între acesta și profesionist, fapt a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.**

Semnături